

LIITE 1

ULKOMINISTERIÖ

Muistio

24.11.2022

Kehityspoliittinen osasto

KEO-50 Kehitysrahoituksen ja yksityisen sektorin yksikkö

Anu Hassinen, Heini Pulli, Sini Suonpää-Doche

KEHITYSYHTEISTYÖAVUSTUKSEN MYÖNTÄMINEN JATKOSITOUKSEN TEKEMISEKSI MONENKESKISEEN VELKAHELPOUSALOITTEESEEN (MDRI)

Tausta ja tavoitteet

Monenkeskisellä velkahelpotusaloitteella (Multilateral Debt Relief Initiative, MDRI) tuetaan köyhiä, raskaasti velkaantuneita maita. Aloite perustuu G8-ryhmän heinäkuussa 2005 tekemälle esitykselle, jonka mukaan HIPC -aloitteeseen (Heavily Indebted Poor Countries) kuuluville maille annetaan velat täysimääräisesti anteeksi niiden saavuttaessa HIPC-ohjelman mukaisen päätepisteen. Velkojen anteeksiantamisen myötä ohjelma kannustaa kehitysmaita jatkamaan poliittisia uudistuksia.

MDRI:llä laajennettiin ja täydennettiin vuonna 1996 käynnistynyttä HIPC-velkahelpotusaloitetta, jossa Suomi on myös mukana. MDRI:n puitteissa monenkeskisten rahoituslaitosten jäsenmaat ovat sitoutuneet korvaamaan täysimääräisesti velkojen anteeksiannosta aiheutuvat kustannukset HIPC-maille lainoja antaneille rahoituslaitoksille. MDRI:ssä on mukana Maailmanpankin kansainvälinen kehitysjärjestö (International Development Association, IDA), Kansainvälinen valuuttarahasto (International Monetary Fund, IMF) ja Afrikan kehitysrahasto (African Development Fund, AfDF).

MDRI tukee SDG-tavoitetta 17.4, jonka pyrkimyksenä on auttaa kehitysmaita saavuttamaan pitkän aikavälin velanhoitokyky. Tähän sisältyy velanhoitokyvyn vahvistaminen koordinoituilla käytännöillä, joiden tavoitteena on edistää velkarahoitusta, velkahelpotuksia ja velkojen uudelleenjärjestelyä tarpeen mukaan. Lisäksi tavoitteena on puuttua erittäin velkaantuneiden köyhien maiden ulkoiseen velkaan velkakierrerriskin pienentämiseksi.

MDRI:n tarkoituksena on myöntää velkahelpotuksia vaikeasti velkaantuneille köyhille maille velkatason vakauden varmistamiseksi ja resurssien vapauttamiseksi köyhyyden vähentämiseen tähtäävään toimintaan. MDRI on hyvin pitkän tähtäimen kehityssitoumus, sillä sen on sovittu ulottuvan IDA:n osalta vuoteen 2044 ja AfDF:n osalta vuoteen 2054 asti. IMF:n osalta velkahelpotusohjelma on jo saatettu päätökseen vuonna 2015; valuuttarahasto kattoi kustannukset omista resursseistaan.

MDRI-aloitteessa on mukana kaikkiaan 39 HIPC-ohjelmaan hyväksytyä valtiota, joista 36 on saavuttanut ohjelman mukaisen päätepisteen (completion point). Päätepisteen saavuttaneelle valtiolle maksetaan avunantajien niille ohjelman päätöspisteessä (decision point) lupaamat velkahelpotukset. Ehtona päätepisteen saavuttamiselle on, että maa toteuttaa ohjelman alussa sovitut uudistukset ja edistyy köyhyyden vähentämisessä. Vuonna 2020 Somalia ja vuonna 2021 Sudan saavuttivat HIPC-ohjelman päätöspisteen päästen velkahelpotusten piiriin, kun ne useiden peräkkäisten IMF-ohjelmien puitteissa edistyivät merkittävästi HIPC-aloitteelle asetettujen kriteereiden täyttämisessä. Päätöspisteen saavuttaminen merkitsee kyseessä olevan valtion suhteiden normalisoimista kansainvälisten rahoituslaitosten kanssa, jolloin valtion mahdollisuudet saada ulkoista rahoitusta kehitystavoitteidensa saavuttamiseen lisääntyvät huomattavasti. HIPC-

maista ainoastaan Eritrea ei ole toistaiseksi saavuttanut HIPC-päätöspistettä eikä hakeutunut velkahelpotusaloitteen piiriin.

MDRI:n toteutus

Suomi on muiden Maailmanpankin ja Afrikan kehityspankin jäsenvaltioiden kanssa antanut tukensa MDRI-aloitteen toimeenpanolle ja sitoutunut kompensoimaan ao. rahoituslaitoksille niiden saamatta jäävät lainapalaumat. Velkahelpotusaloitetta rahoittavat maat sopivat rahoitussitoumukset IDA:n ja AfDF:n lisärahoituskierron maksukaudeksi, jotta kehitysrahoituslaitosten keskipitkän aikavälin lainanantokyky voidaan turvata saamatta jäävistä lainapalaumista huolimatta. Suomen edelliset rahoitussitoumukset, joista on tehty päätökset, kattavat Suomen rahoitusvelvoitteet vuoteen 2032 asti. Nyt myönnettävä rahoitus mahdollistaa rahoitussitoumusten tekemisen vuoteen 2035 ja päivittää Suomen rahoitusvelvoitteet IDA:n 20. lisärahoituskierron päivitettyjen laskemien osalta vuosille 2023-2033 ja Afrikan kehitysrahaston 16. lisärahoituskierron osalta vuosille 2023-2035. MDRI -velkahelpotusaloitteen toimeenpanosta sekä siihen liittyvästä kompensatiomekanismista on sovittu Maailmanpankin ja Afrikan kehityspankin hallintoneuvostoissa. Operatiivinen vastuu aloitteen toimeenpanosta ja sen seurannasta on rahoituslaitosten johtokunnilla, joiden työskentelyyn Suomi osallistuu äänestysryhmänsä jäsenenä. Maailmanpankki ja Afrikan kehityspankki valvovat velkahelpotusten tuomien lisävarojen käyttöä kehitystavoitteiden mukaisesti kohteisiin. MDRI:n toimeenpanosta raportoidaan säännöllisesti.

Rahoitus

MDRI -aloitteen kustannusarviota tarkennetaan IDA- ja AfDF -lisärahoitusneuvottelujen yhteydessä yleensä kolmen vuoden välein. Samalla ohjataan seuraavalle kolmen vuoden kaudelle tarvittavat varat ja korjataan valuuttakurssimuutoksista ja ohjelmamaiden listassa tehdyistä päivityksistä johtuvat muutokset maksuaikatauluun. Koronapandemiasta johtuen IDA-20 rahoituskierrosta aikaistettiin vuodelle, minkä vuoksi IDA- ja AfDF-lisärahoitusneuvottelut eivät jatkossa noudata samaa aikasykliä.

Suomi on vuosina 2006, 2008, 2011, 2014, 2017 ja 2020 tehdyillä päätöksillä antanut vuoteen 2032 ulottuvat sitoumukset Maailmanpankille ja Afrikan kehityspankille aiheutuvien kustannusten kompensoimiseksi. Nyt tehtävällä päätöksellä jatketaan Suomen rahoitussitoumuksia vuoteen 2035 asti. Aiemmin tehtyjen rahoituspäätösten lisäksi tarvitaan yhteensä 18 040 788 euroa vuosille 2031, 2033, 2034, 2035, jotta varmistetaan Suomen täysimääräinen osallistuminen MDRI:n kompensatioon IDA20 – ja AfDF16-lisärahoituskausille.

Maailmanpankin ja Afrikan kehityspankin päivitettyjen laskelmien mukaan MDRI-velkahelpotusaloitteen kokonaiskustannukset Suomelle vuosina 2006–2054 ovat kaikkiaan noin 318,9 miljoonaa euroa (IDA 169,6 miljoonaa euroa ja AfDF 149,3 miljoonaa euroa).

Esitys

Esitetään, että MDRI -velkahelpotusaloitteen osoitettaisiin yhteensä 18 040 788 euroa vuoden 2022 talousarvion myöntö- ja sopimusvaltuuksista momentilta 24.30.66 (varsinainen kehitysyhteistyö) käyttösuunnitelman kohdasta 1 (monenvälinen kehitysyhteistyö) seuraavasti: vuodelle 2031: 1 049 193 euroa; vuodelle 2033: 7 963 372; vuodelle 2034: 4 601 515 ja vuodelle 2035: 4 426 708 euroa.